

Nerup Sø var ikke nem at kultivere

Afløbet fra Nerup Sø udgjorde den ene af de to grene, der dannede udspringet for Binderup Å tilbage i 1800-tallet. Den anden gren bestod af vandet fra mølledriften i Hjedsbæk, hvor den opstemmede møllesø modtog sit vand længere øst fra. Nerup Sø's skæbne blev derfor nøje knyttet til tørlægningsprojektet for Hjeds-søerne få kilometer mod nord, da Binderup Å leverede vandet til søerne.

Da den sidste møller i Hjedsbæk solgte sin opstemningsret til mændene bag Hjeds-projektet i begyndelsen af 1870'erne, var vejen banet for at uddybe Binderup Å. Efter det var gjort, forsvandt vandet fra Nerup Sø, fordi afvandingen af hele området blev forbedret, så grundvandet sank.

Søen fik dog lov at ligge hen som en blanding af mose og fugtig eng i de næste 80 år, hvor der blev gravet en del tørv. Der blev også gjort flere forsøg på at gøre jorden tjenlig til landbrugsdrift, men uden større succes.

I marts 1955 skulle det så være alvor. Ejerne af arealerne i søen og omkring afløbet anmodede om statens økonomiske støtte til at kultivere de 12 hektar vandlidende tørv- og dyndenge.

Med henvisning til den høje arbejdsløshed lokalt kunne Statens Landvindingsudvalg anbefale projektet til fuld støtte.

Et enkelt udvalgsmedlem var dog noget betænkelig ved risikoen for »skadelig« afstrømning af sure jern- og svovlforbindelser til Binderup Møllens dambrug, der lå ca. 20 km nedstrøms for Nerup Sø. Hans indsigelser forsinkede godkendelsen, så projektet kom først i gang i 1959.

Til gengæld varede arbejdet blot et år. Så var afløbet fra søen uddybet og lagt i rør. Overslagssummen havde været på 59.500 kr. (665.220 kr. i 2008-priser), og budgettet holdt. Det gjorde kultiveringen derimod ikke. Allerede i 1961 måtte der en ny dræning til, fordi de nedlagte rør havde forskubbet sig på grund af vandtrykket i undergrunden.

I dag er kultiveringen opgivet, og den udtørrede søbund er helt overgroet med høje pil, birk og ask. Dog afgræsses en våd eng i den sydlige del. Her ligger der også et par vandfyldte tørvegrave.

Der knytter sig ingen kendte botaniske eller ornitologiske interesser til den tidligere sø.

Nerup Sø

Tørlagt efter 1877; se projektet for Hjedssøerne. I det stærkt kuperede terræn skønnes søen at have dækket omkring 15 hektar. Forsøgt kultiveret i 1959 med støtte fra staten. Ingen dyrkning i dag; betydelig tilgroning. Rebild Kommune.

Koordinater: 6302058, 542500.

KILDER

Forfatterens besøg på lokaliteten, 27.9. 2005.

Kristensen, Frode: Vandmøllerne langs Binderup Å. I: Andreassen, Sv. Å. m.fl.: Barn af Himmerland VIII. s. 87 ff. Udgivet af Lions Clubber i Himmerland, 1994.

Jensen, Vaun Egede: Tørlægning af Hjed Sø. Duplikeret rapport, 27 s., 4 kortbilag. Kan læses på www.veggerbysogn.dk.

»Sporet mellem Kirketerp og Byrsted«. Projekt Spor i Landskabet. Landbrugsrådet 2007.

Statens Landvindingsudvalg, j.nr. 1689. Rigsarkivet.

Nerup Sø er præget af tætte bevoksninger af dueurt og andre stive, staudelignende vækster, og det meste af arealet er overgroet med pil, birk og ask. I den sydlige del (billedet) er der stadig lidt våd eng, der afgræsses. Hele området er stærkt kuperet.

